

דורון בראונר

מחסום

לא הייתי קורא למה שעשינו שם מחסום, מי יכול לחסום באוגוסט? באמצע שום מקום, לא לפני משהו, ולא ביציאה ממנו או ממקום אחר, סתם שלושה חיילים, אוהל, דוקרנים וכביש. מדי פעם, כדי להפיג את השיעמום, עוברת אשה בשחור, סלים על הגב, שיר ותינוק על הידיים, וכעבור כמה דקות, אולי שעתיים וחצי, עוברים שני ילדים שמחים, מחייכים חיוך לבן, רכובים על חמור. כל אחד שמר שמונה שעות,

את הפועלים הדחוסים במכוניות הכי קשה לספור. בספירה ראשונה הם יכולים להיות אחד-עשר, ובשנייה שמונה או תשעה, תלוי מאיזה צד מתחילים. אם מתחילים בצד של הנהג, מגיעים למספרים גדולים, ואם מתחילים בבגאז', ישנה התדלדלות מסוימת לקראת הסוף. ההוראה היתה לברוק את התעודות של כולם ולתת לעבור רק למי שיש אישורים מתאימים. מה זה אישורים מתאימים? לא אמרו.

בפעם הראשונה הוטל עלי להיות מפקד המחסום. בכל כוח צריך למנות מפקד לכוח. לא תפקיד גדול, גם לא אחריות מי-יודע-מה, סתם נוהל צבאי. היינו מספיק זניחים כדי להפקיד בידי את משימת הפיקוד.

שמרתי כל הלילה, ולא הצלחתי להירדם. החום הזה הורג אותי. לו רק היה לי הכישרון הזה של גיא לישון באמצע היום בתוך אוהל רותח כשאלפי זבובים מנסים להיכנס לתוך החורים הפנויים, הייתי מאושר. באוהל היו פזורות אין-סוף התחלות של מכתבים. כבר שבועיים שגיא מנסה לכתוב לרקפת שלו מכתב התנצלות. חבל, הוא לא היה צריך להגיד לה את זה ככה. יש לו כבר שתי שורות ראשונות, אבל מהן הוא לא מצליח להתקדם, הוא לא רוצה להישמע מתנצל. רק הטייפ פועל, הרדיו מת. זה התור של ארקדי לשיר "טמבל". פעם הנטאשות, פעם טרייסי צ'פמן וסוזאן וגה, אבל סוזאן לא מוכנה לשיר ביום, רק בלילה. ידי עמד ליד הדוקרנים וסימן ביד עצלה למכוניות שהתקרבו להאט את

נסיעתן. לידו נעצרה פז'ו, טנדר כחול ודחוס. הנהג ידע את תפקידו מצוין, הוא זיהה בקלות שאנחנו חדשים כאן, וכירך אותנו בשלום לכבי, "בוקר טוב חברים, כבר אכלתם משהו הבוקר?" סוף סוף למישהו אכפת מאיתנו. "לא, שום דבר, אפילו קפה לא שתינו", התלונן דידי בפניו. נהג המכונית שמח לעזור והזדרז להוציא שקית מלאה בפיתות וקופסת פלסטיק של גלידת וניל גורמה מתוצרת קרמיסימו מלאה בלֶבְנָה. הפיתות היו עדיין חמות. "בתיאבון חברים", טפח הנהג על כתפו של דידי, "שיהיה לכם כוח לעבוד, אה..". והמשיך בנסיעתו. דידי התקרב לאוהל עם השלל בידיו ועל פניו השתולל חיוך שבע רצון. "בואו, הבאתי לנו אוכל. מזל שיש מישהו כאן שדואג שיהיה לנו מה לאכול", קרא כאילו הוא צד את האוכל בעצמו.

"נודניק, אמרתי לך שבצהריים יגיע אוכל, ותדע לך, דידי, שזה לא בסדר מה שעשית."

"מה לא בסדר במה שעשיתי? אני מת מרעב, חוץ מזה, אם אתה לא רוצה לאכול, אתה לא חייב." התיישבנו סביב השלל ודידי קרע עם השיניים את שקית הניילון הוורודה. הוא עצם את עיניו והסניף את ריח הפיתות הטריות. אפילו גיא הפסיק לכתוב מכתבים לרקפת, והצטרף למלאכת הניגוב.

"תאמין לי, הערבים האלה עושים את הלֶבְנָה הכי טובה בארץ."

"וגם חומוס."

"לא, זה הדרוזים, דרוזים זה בקלאוות וחומוס, והערבים זה לֶבְנָה."

"יאללה גם כן קשקשן, אלה ערבים ואלה ערבים. עוד מעט תגיד לי שהצ'רקסים עושים את הג'חנזון הכי טוב בארץ."

"דידי, למה לא ביקשת מהחבר שלך שיביא גם קולה? לערבים תמיד יש קולה

בבגאז'."

"וואלה אתה צודק, בערב כשהוא יחזור אני אגיד לו שיביא גם קולה."

שבע או שמונה מכוניות עמוסות ודחוסות נעמדו בטור אחרי המחסום וחיכו בסבלנות שנגמור לאכול, אפילו לצפור לא העזו.

"דידי, קום אליהם תורך לעמוד במחסום," אמרתי לו.

"שמישהו אחר יילך, בזכותי יש לכם כאן אוכל."

"אז גיא, תלך אתה."

"השתגעת, שאני אשים על עצמי עכשיו שכפ"ץ ואפור? לא רוצה להזיע, יש

לי עוד שעה עד שאני מחליף אותו."

"אז דידי, קום, תראה כמה מכוניות מחכות."

"שיחכו, הם לא רואים שאנחנו באמצע האוכל?"

"דידי, תדע לך שזה לא בסדר," אמרתי לו בתוקף והתקרבותי אל המכוננית הראשונה. הנהג נתן לי צרור תעודות כתומות והחזיר את שתי ידי אל ההגה כאילו הוא עדיין נוהג. ספרתי בערך עשר תעודות. אני לא מסוגל לעשות חישובים עם הלחץ הזה. לאחד או שניים לא היו אישורי מעבר. הפרדתי את התעודה של סלים ושאלתי מי זה סלים. אף אחד לא ענה.

"מי זה כאן סלים?" שאלתי בטון הכי סמכותי שיכולתי לגייס. הם הסתכלו אחד על השני ואמרו, "אין פה סלים." הפניתי את מבטי לאחור וראיתי איך דידי וגיא גומרים לי את הלבנה והפיתות.

"מה ז'תומרת אין פה סלים? יש כאן תעודה של סלים אבו זארק, ואין לה אישור מעבר."

הנהג משך את ידית פתיחת הבגאז', יצא מהמכוננית ופנה אל החלק האחורי של האוטו. הוא פתח את הבגאז'. היו שם שלוש שישיות של קולה. בלי לשאול שאלות, הוריד את כולן, לחץ לי ת'יד, לקח את התעודות בחזרה, אמר "מע א-סלאמה," נכנס לאוטו ונסע.

הבאתי את כל השתייה לדידי וגיא, והכרזתי בגאווה, "מי אמר שהמפקד לא דואג לכם, הא?..."

"גיא, אתה יודע מה זה אומר אה...?" שאל דידי.

"לא, מה זה אומר?"

"שאתה כאן היחיד שאוכל חינם, אבל זה בסדר, במשמרת שלך אתה כבר תצייד אותנו בכל טוב הארץ."

עד סוף המשמרת של דידי הוא הספיק להביא נרגילה גדולה, אבטיח ומשקפת אחת בלי עינית.

בערך בתשע בערב שמתי את סוזאן וגה ונכנסתי לתוך השק"ש. כמעט נרדמתי אבל אז הכניס גיא את הראש שלו לתוך האוהל ושאל אם למישהו חסר ווקמן אבל בלי אוזניות.

"תביא, תביא," צעק לו דידי תוך כדי צחצוח השיניים. במשמרת שלי אני כבר אארגן אוזניות.

באחת בלילה החלפתי את גיא. הכביש היה ריק לגמרי וזה התחיל להדאיג. בבוקר דידי יחליף אותי ויתחיל לקטר שאין מה לאכול. סוף-סוף הגיעה מכוננית, אבל היא היתה ריקה לגמרי, לא היה בה כלום.

"עזוב אותי מהתעודות המחורבנות שלך," כעסתי על הנהג, "תביא כבר משהו שווה, משהו לאכול." הנהג הכניס את היד לכיס האחורי של מכנסו והוציא חמישים שקל מהארנק.

"מה אתה מנסה לשחד אותי בכסף?" נזפתי בו.
 "אם אין לך אוכל באוטו, אז תחזור לכפר שלך ותביא משהו לאכול, אחרת אתה לא עובר ת'מחסום. ברור לך?" אחרי רבע שעה חזר עם שקית מלאה.
 היו שם ערגליות, סוכריות מציצה, בננות בשלות מדי וצנצנת ריבה. "זהו? אין פיתות ולֶפְנָה?"

"וואלה, בחיי שלא היה, תאמין לי, אם היה, הייתי מביא."
 "יאללה, תעוף לי כבר מהעיניים ודיר באלק אם אתה מנסה עוד פעם לעבור במחסום שלי בלי כלום." דידי לא אמר מלה על השקית. הוא שם על עצמו את השכפ"ץ, האפור והנשק, ושלח אותי לישון. בעשר כבר לא יכולתי לסבול את החום והזבובים. יצאתי מהאוהל וראיתי חייל שלא הכרתי עומד ליד המחסום, ארבעה ערכים כפותים עם פלנלית על העיניים, ואת דידי וגיא עושים קפה. דידי היה רק בתחתונים.

"מה קורה פה? מי זה החייל הזה?"

"תכיר, קוראים לו יאסר והוא החייל החדש שהצטרף אלינו."

"על מה אתה מדבר? אני לא מבין."

"מה יש פה להבין?" צחק דידי צחוק פרוע. "למה שאנחנו נעמוד בשמש כל היום? שיאסר יבדוק את המכוניות וגם יביא דברים. אל תסתכל עלי ככה, לא היתה ברירה. משפחה רצתה לעבור ולא היה להם מה לתת אז שלחתי אותם להביא משהו."

"נו, אני עדיין לא מבין מה זה קשור ליאסר הזה?"

"עם כל הכבוד, הם ערכים. מה, אני יכול לסמוך עליהם שהם יחזרו? אז הם

השאירו פיקדון."

"אז מה הפיקדון הזה עושה במחסום עם המדים שלך, האפור והנשק?"

"ראיתי שהוא משועמם, אז שאלתי אותו אם הוא רוצה להתחלף, והוא

הסכים."

"ככה, בלי בעיות?"

"אתה צוחק עלי? אני סומך עליו יותר ממה שאני סומך עליך. תראה בעצמך,

בשלוש שעות שהוא במחסום הוא תפס שב"חניק אחד, שני מבוקשים כבדים,

וילד עם מטען צינור, שלא לדבר על ערימת האוכל שהוא אירגן לנו."

"אבל.. אבל אם יקרה משהו?"

"עזוב אותך, מה כבר יכול לקרות? תראה אותו, תראה איך הוא נהנה

לשמור."

בעשר כבר היינו בתוך השק"שים וסוזאן ניסתה להרדים אותנו עם שיר ערש.

רק יאסר נשאר בחוץ ושמר עלינו ועל ארבעת השבויים עם אפוד מלא ונשק בהכנס.

יאסר הכניס את הראש לתוך האוהל ושאל אם נשאר קצת פיתות, "אסור לאכול בשמירה!" צעק עליו דידי.

"ומה לעשות אם השבויים ינסו לברוח?"

"תכניס לכל אחד כדור בראש."

"ואם הם יבקשו לשתות?"

"גם."

שכבתי ער בתוך השק שינה. לא הצלחתי להירדם. שמעתי את יאסר מסתובב משועמם סביב האוהל. הוא גרר בעייפות את רגליו ובעט באבנים. אני חושב ששמעתי גם איזה זמזום של שיר בערבית, כאילו ניסה להתחרות בסוזאן, מי ירדים אותנו קודם.

זהו, לבסוף נרדמתי, אבל לא העזתי לחלום.

אני לא יודע כמה זמן ישנתי עד שדריכת נשק העירה אותי. נבהלתי. זה בא מבחוץ. שיט, זה יאסר, הוא דרך את הנשק.

"גיא, גיא, קום," לחשתי, "שמעת את זה? יאסר דרך ת'נשק." בלתי אפשרי להעיר אותו, לגיא לוקח חצי שעה עד שהוא קם. איזה סיוט, מה עשיתי? מה הערבי הזה עושה שם? למה הוא דרך ת'נשק? "דידי, דידי תקום, קיבינימט, הערבי שלך דרך ת'נשק." דידי מילמל כמה שטויות והמשיך לישון, "תתעוררו יא מטומטמים, יאסר דרך ת'נשק." לקחתי את הגלילון והצצתי החוצה. שיט, זה לא יכול להיות, הדפוק הזה משחק עם השבויים רולטה רוסית. הוא הושיב אותם במעגל, פיזר את המחסניות על הרצפה כשרק באחת יש כדורים חיים. יאסר הכניס את הקנה של הרובה לתוך הפה של הילד עם מטען הצינור.

"יאסר," צעקתי לו, "מה אתה עושה? הכל בסדר?"

יאסר פנה אלי במבט עצוב, כשהאצבע שלו סוחטת לאט לאט את ההדק. קול חלול של נקישת נוקר הרעים את הלילה.